

B 3951

L. Hansen

A B I E L U W A E N L A N E

Naljamäng lauludega 1 waatuses.

J. Simmi muusika.

J. Mällo trükk

Jurjewis.

O s a l i s e d :

Leegu, 71 aastane wanapoiss.

Mihkel, tema õepoeg.

Miili, teenija.

Särg, Miili kosilane.

Karjapoiss.

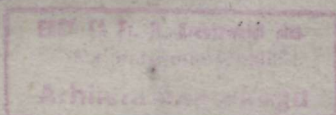
=====

Näitelawa sissesead.

Talu esimene kammer. Pahemal pool ees wälimine uks; tagapool nurgas pliita, pliitast truup mööda tagumist seina kuni tagakambri ukseni. Paremal pool taga nurgas woodi, eespool aken, akna all laud, laua ümber pikad pingid, niisama ka tagaseinas truubi ääres pink. On pühapäewane suwe õhtu; loojaminewa päikese kiired paistawad läbi akna tupp.

=====

=====

1964:3896

1. etendus.
Leegu. Mihkel. Miili.

Mihkel. (Istub westiwääl eeskambris truubi
korwal pingi pääl ja tombab kärsitult pii-
pu)

Leegu (laulab tagakambris).

Laul N I.

Oh öö sa sügaw rahu kaew
End awad juba jälle,
Su hõlmas meelest läheb waew,
Saan puhkust kontidele.
Ma hooletult woin magada,
Sest himud ei saa kiusama
Mind unenäoski mitte!

Ja kui ka mäed kõiguwad
Ja orudeks kord saawad,
Kui mäekünkad liiguwad
Ja raba-mätaks jääwad,
On paindumata minu meel:
Ei pääse kurja naese keel
Mind ial wõrgutama!

Miili (pistab pää teise salmi ajal wälimi-
se ukse wahelt sisse). Noh, kas räaki-
sid juba?

Mihkel (närwiliselt). Jah, kust! Kuuled,
kihutab laulda, ei jätagi järele.

Miili. Mine sisse ja üttele ära, mis ütelda
on, mina ei kärsi enam kannatada.

Mihkel. Ootame weel wähe. Ükskord peab ta
ometi ära wäsima...noh, ongi otsas!

Miili. Tuleb jah. Mina lähen... (Ära).

Leegu (tagast kambrist ette astudes ja
ja pühalikult kõhatades). Kus Miili on?
Kärjapoiss kihutab elajatega juba koju
nagu kiil püksis; wõiks ka loomad del kauem
süüa lasta, kuumaga nii kui nii parmud
rahu ei anna. Mis sa ometi imed sellest
põrgu piibust ja rikud jumala õhku! Sa

tead, et ma seda ei kannata.

Mihkel (piipu tasku pistes). Ära pahanda, onu! Läks nagu meelast ära. Ega ma tasta suurt lugu ei pea, aga häkki leiad, et ongi otsapidi suus. Moni kord nagu selt-siks teine, muud hädad pole tasta ju ühti.

Leegu. Õigel ristiinimesel ei ole kunagi seltsilist tarvis. Võta ka korraks pühakiri kätte ja rõõmusta oma armast taevaisa, selleasemel, et sa temale seda kuradi wilja wingu ninasse ajad.

Mihkel. Ah, mis tema nüüd... Temal parematki teha kui iga tühja asja nuusutama hakata. Aga kuule, onu, mul on sinuga rääkida...

Leegu. Rääkida? Räägitud saab ju alati. Pikka juttu mul sinuga täna ei ole. Nädala pärast on jälle pühapäew, siis võid hommiku pääle hakata, kui sul midagi iseäralikku hinge pääl on.

Mihkel. Ei, onu, mina seda nädalat enam muidu üle ei ela. Weel täna pead sa mind kuulma.

Leegu. Aga kui ma sulle ütlen, et mul täna aega ei ole. Ja wiimati on sul midagi tagawaraks, mis mul kopsu jälle üle maksa ajab. Ma tunnen sind juba! Ja pääle õhtu palwe ei ole mul lusti ennast wihastada lasta.

Mihkel. Siis ära wihasta. Õhtu palwe pidasid natuke wara ära; enne loodet võib inimesel weel mõndagi juhtuda.

Leegu. Juhtumiste eest peab inimene ennast hoidma, ja päälegi ei leia ma täna seleks parajat aega, sest täna õhtu tuleb mulle üks tähtis külaline, keda ma lahkesti wastu wõtma pean.

Mihkel. Aga minu jaoks jääb sul ometi paar minutit üle.

Leegu. Ei jää. Ma aiman juba kuhu poole sa sihid.

Päris pime ma weel ei ole. Näen oma 71 aasta pääle waatamata wäga hästi. Selle juttu wõid ilusasti ajamata jätta, sellest ei tule midagi wälja. Niipalju wõin sulle juba ette ütelda.

Mihkel. Arwad sa tõesti mis ma rääkida tahan?

Leegu. Muidugi. Sa tahad ju naist wõtta.

Mihkel (kohmetult). Ja sina ei taha seda lubada, onu?

Leegu. Nii kaua kui weel minu silmad lahti on, ei ole sellest juttu!

Mihkel. Aga mina ei jätta. Minu süda ei kannata seda päält näha, et minu Miili wanaks tüdrukuks jääb!

Leegu. Soo, ja kõik maailm pidi seda päält nägema, kui mina wanaks poisiks jäin. Ja mis pärast nad kõik nüüd minu pääle kadedad on? Kas ei ole ma mees? Kas ei ole mind jumal õnnistanud, küll wara küll waimuga? Ja sina tahad ennast ühel nacs-terahwal hukatusesse wedada lasta? Arwad et jumal nii hämmaselega minu pääle alla oleks waadanud, kui mina ka kõige selle liha teesid oleks käinud? Aga siin seisab wana Leegu ja keegi ei sa tema pääle näpuga näidata, ja niisugune mees peab ka sinust saama. (Tahab minna).

Mihkel. Onu, meie ei wõi enam ilma üksteiseta elada.

Leegu (ukse juures). Kui elada ei wõi, siis wõidakse surra ja see teine on igatahes parem, sest parem on õnnis surm kui patune elu.

Mihkel (temast kinni hakates). Mina ei lase sind enne lahti kui sa mõid ei õnnista.

Leegu. Teid ei ole wõimalik õnnistada, sest kust kuri naeso silm juba kord üle käib, sinna ei hakka enam üksigi õnnistus külge! Ja nüüd jäta mind rahule. Mina olen 71 aastat oma hinge naestest puhta hoidnud ja ei taha ka teist õnnetusesse aidata,

päälegi kus sa minu ligem sugulane ja waraparija oled.

Mihkel. Ma ei tahagi su wara, kui sa mind onnetuks teed.

Leegu. Õnnelikuks, armas pojuke, õnnelikuks! Ja päälegi ei ole mul sulle midagi pakuda. Kui sina ei taha, siis on jälle teisi kes tahawad. Nõnda on lugu. Paranda aga meelt pojuke. (Tahab minna).

Miili (kes ukse wahelt kuulanud talle wastu astudes, nutes). Ei, onu, sa ei lähe enne kuhugi, kui sa meid paari ei luba minna. Mihkel on tubli poiss ja minu kohta ei ole sul ka midagi halba ütelda. Kas ma ei ole sind juba mitu aastat ustawalt teeninud? Sinu rikuse küljes on ka natukene minu wae-wa - koguni palju - ja mispärast peab meie ühine töowili Minkliga nende kätte minema, kes selle hääks mitte wäikost sõrme ei ole liigutanud. See ei ole õige, onu, jumalale sa sellega küll hädmeelt ei tee. Küll sa näed, ta paneb seda sulle koguni weel pahaks, kui te ükskord kokku saate.

Leegu. Meie wahekord jätta puutumata. Sina oled liiga noor, et sellest midagi teada. Mina olen juba 71 aastat oma taewase isaga hästi läbi saanud ja tema ei ole minule selle pikka aja jooksul weel ühtegi näpunäidet teinud, millest ma märganud oleks, et see kuidas ma toimetan, tema meele järele ei oleks olnu. Ja sellepärast on mul põhjust arwata, et tema nõndasama mõtleb kui minagi.

Miili. Ei, tema ei mõtle mitte nõnda, seda tean ma üsna kindlasti. Ialgi ei saa see tema meele järele olema et sa meiega nõnda ümber käid. Mispärast on ta meid nõnda nooreks loonud ja meile armastajad südamed annud? Muidu sünniksiwad ainult 71 aastased wanapoisid ilma.

Leegu. Umbrohi on wõimust wõtnud, aga sinul ei

ole waja karta, et sa oma armastusest ilma jääd. Ma ei leiaks ka sinu ilmas olemiseks teis põhjust. Sina saad oma mehe ja Mihkel midagi muud, midagi, mis kõik maapäälised armastused üleskaalub. Ja oma tööwaewast ei pea sa ka mitte ilma jääma, sest kui sa mehele lähed annan ma ta sulle kaasa-warana kätte ^{tema}

Miili. Mina ei lähe aga pääle kellelegi!

Leegu. Lähed küll, sest mees, keda mina sulle soowitan, ei ole mitte igal tüdrukul saada. Mine nüüd aga oma töö juurde ja wõta kari wastu. Sinu tulewane saab juba täna õhtu siin olema. Nüüd näed kuidas ma sinu tulewiku eest hoolitsen. (Ära).

2. etendus.

Mihkel. Miili.

Miili(talle järere). Onu, kui ma Mihklit ei saa, siis ei lähe ma - siis, ei olegi ma enam tüdruk! (Langeb nuttes Mihkli kaela).

Mihkel. No, no, lapsekene, tröösti ennast, ehk läheb kõik weel hästi!

N 2. Duett.

Miili. Kui kaewulingu ümber
Lõi laulu õhtu-tuul,
Ja waikses jäi mu kamber
Ja waikis linnu huul,
Siis hääli ikka kuulsin ma,
Mis ära ei saa unusta -
Ja kõik mu südames
Seks hüüdeks ühines:
Sind armastan!

Mihkel. Kui adrasaha tera
Aas mulda ülesse,
Ja sädemete sära
Lõi kiwist hiilgele,
Siis selles hääli kuulsin ma,
Mis ial ei saa unusta -
Ja kõik mu südames

Seks hüüdek ühines:
Sind armastan!

Mõlemad. Ja ikka kahekesi
Me nõnda käsikäes,
Nii ligi et ei wesi
Me wahelt läbi jäe's.
Wõis mõelda mis tahtis ilm,
Ta üle uhkelt waatas silm -
Ja kõik me südames
Seks hüüdeks ühines:
Sind armastan!

Miili. Eks ole, Mihkel, sa ei jätta mind
maha?

Mihkel. Ilmasgi!

Miili. Kui ka onu sind majast wälja ajab?

Mihkel. Iga minut wõin minna, aga sinust
ma ei lahku!

Miili. Minu armas poiss! Ja nüüd tulgu mis
tuleb, mina ei karda enam kedagi!

Mihkel. Kui aga sina kindlaks jääd. Kes see
kosilane peaks olema, keda onu süia ootab
ja sinule söowitata tahab?

Miili. Seda ma ei tea. Katsugu aga keegi mul-
le ligi tulla - kui mitte muidu, siis kri-
bin ma tal nina weriseks.

Mihkel. Mu wänke kassike. Aga sääl sõidetak-
segi juba. (Jooksewad akna juurde). Jah
wõoras hobune tänawal - näe karjapoiss
teeb wärawa juba lahti.

Miili. Mina talle oma nägu ei näita! Ennem
magan õo metsas, aga teda ma oma ligidale
ei lase!

Mihkel. Kannatust kallikene, küll me tast
wast kuidagi lahti saame. Wõib olla ei
salligi ta sind.

Miili. So?

Mihkel. Ei, mitte nõnda. Wõib olla sallib ta
sind ikka küll, aga ehk on tal õmeti ka
inimese süda rinnus ja paneb minema, kui
me talle ära seletame, kuidas lugu meie

mõlemade wahel on. Kui mitte muidu siis luiskame weel tublisti juurde.

Miili. Luiska, kui sa mõistad. Juba õues - räägiwad wanamehega. Warsti on nad kambris, mis ikka nüüd küll saama peab?

Mihkel. Julgust Miili, julgust! Muud midagi kui julgust!

Miili. Julgust mul on, aga mis see kõik aitab.

3. etendus.

Endised. Karjapoiss.

Karjapoiss (tulles). Mis te pimedad siin jälle kudrutate! Miili, tule pane lehmad lõiga, need lasewad üksteistel molli juures maod maha. Näe, 50 kopikat... üks parumhärä, wõi kes ta oli sõitis õue ja andis mulle teejuhatamise ja wärawa lahtitegemise eest. 50 kopikat!

Miili. Oh jumal, jumal küll! Mis ikka nüüd saama peab! (Ära).

4. etendus.

Mihkel. Karjapoiss.

Mihkel. 50 kopikat andis? Mina oleks sulle rubla annud kui sa talle wärawat mitte lahti ei oleks teinud.

Karjapoiss. Mispärast?

Mihkel. Sellepärast et sa teda wärawa taha jätma oleks pidanud. Kui sa seda weel teha saad, wõid minu käest 2 rubla teenida.

Karjapoiss. 2 rubla? Täewtaadike, ma ei ole weel ilmas 2 rubla näinud!

Mihkel. Aga minu käest oleksid sa ta saada wõinud, kui sa ta wärawa taha oleksid jätnud.

Karjapoiss. Kes see mees on siis - mõni kollerikulwaja wõi?

Mihkel. Palju hullem weel. Ta tahab mul Miilit ära wõtta. Wanamees on ta kosja kutsunud ja kui ma teda kuidagi minema ei saa hirmutada, siis on mul Miili mokas. Saad nüüd aru, et 50 kopikat selle eest liiga vähe on?

Karjapoiss (wilistab). Kas näe - wõi selle-

pärast oligi see heldus! Oleks ma seda teadnud, siis oleks ta veel praegugi oma wankriga rabas olnud. Mina juhatasin ta õige tee pääle.

Mihkel. Sina? Ma kisun sul kõrwad pääst ära!

Karjapoiss. Ei, ära kisu. Selle 50 kopka eest ma küll om kõrwu müüma ei hakka. 5 rubla oleks ta mulle maksma pidanud, kui ma teadnud oleks, et tal niisugused plaanid ees on.

Mihkel. Tahad wiis rubla teenida?

Karjapoiss. Miks mitte. Tahaks rohkemgi, kui saaks.

Mihkel. Rohkem saad pärast, kui asja hästi teed. Aga esiti 5 rubla.

Karjapoiss. So, 5 rubla? Mis ma siis tegema pean?

Mihkel. Muretse mul see mees kaelast ära ja ma olen sulle terweeluazeg tänulik veel püülekauba.

Karjapoiss. Jaa - kuidas ma seda teen?

Mihkel. Iga wiguriga, mis sulle aga pähe tuleb. Sa oled ju muidu ikka tragi poiss. Tagajärgede eest wastutan mina.

Karjapoiss. Ma lasen talle ühe nahatäie anda.

Mihkel. Kõik wõid teha, ainult hinge wälja wõtta ei tohi.

Karjapoiss. Ja ei tea kellele ta närust hinge waja on.

Mihkel. Kui teda homme enam siin majas ei ole siis on sul 5 rubla peos.

Karjapoiss. Selle raha teenin ma ära - oota ma mõtlen enne raasukene.

Mihkel. Mõttele, mõttele aga hästi, sul wa tubli kolu ja 5 rubla ei ole ka sandiraha.
(Ära).

5. etendus.

Karjapoiss üks.

Karjapoiss. Mis ma's teen, et selle 5 rubla
kätte saan? Küll ma juba nõu leian. Minu
sugune mees - choo!

N 3. Laul.

Kellel üle adrakure
Nina juba ulatab,
Karjapoisi wastu tore,
Kohe mehe uhkust aab.

Aga mis on mehest kasu,
Kui kord tuleb tarwis nõu:
Sääl sa oled ikka tosu
Kus käib asi üle jõu.

Mul ei ole tarwis teha
Ennast tähtsaks ilmale,
Parem on, kui pole näha
Mis on minus mehine.

Waatke, kui ju wemmalt westan,
Punu kõrwu liigutab.
Ja kui korra häält weel tõstan,
Põrsas kohe niutsatab.

Ainuke weel, keda kardan -
See on naabri karjapoiss:
Wõi ma sellepärast kurdan,
Mõni tast ka üle käis.

Olen ikka mitu walu
Ilmas läbi käinud ma:
See on juba seitsmes talu
Teeni karjapoisina.

Mõnes kohas täis kui tina
Peremees teeb mürgelit,
Sääl siis kohe sala mina
Kummutan ta pudelit.

Perenaene kahtlus-wiha

Kannab mu pääl sagesti:
Kuhu jääda wõi ja liha,
Hapukoor ja munadgi?

Arwab wistet: üksi magu
Tunneb maiusasjadest,
Minu suu wist seinapragu -
Küll hoolt kannab oma eest.

Aga wõi siis tasumata
Jäetaks mulle selle eest.
Oota, küll nad pöögeldada
Mõistwad karjapoisikest.

Sügisel kui palka tahad
Raswaks andwad liha - nääd,
Saapiks sinult saapa nahad,
Lihaks poole seapääd!

Pole wiga, keskelt läbi
Ennast kuigi ikka wead,
Kui säääl hakkad kartma häbi,
Tüssata saad kohe, tead.

Nõnda nüüdgi - pagan wõta,
Kindlasti nou leian ma.
Raha ialgi ei jäta
Kui ta kuskilt teenida.

6. etendus.

Karjapoiss. Leegu. Särg.

Leegu (astub sisse, tema taga Särg). Poiss,
mis sa siin kambris wahid, mine aja leh-
mad karjaaeda ja ütle Miilile, et ta
õhtulist lauale toob.

Karjapoiss. Kohe, peremees! (Säрге silmitse-
des). Ah, see õngi see poolerublaline. -
No peame aru. (Ara).

7. etendus.

Leegu. Särg. Pärast Miili.

Leegu. Istuge, kulub pika tee pääle puhkus

Särg. Ilus ikka, kuidas siis muidu. Näe kos-
jawiingi käe pärast. (Wõtab pudeli tas-
kust).

Leegu. M-mis nüüd sellest kohe -

Särg. Wõi veel. Pass wälja, siis on mehel
rohkem julgust. Kas pole pudel wõi?

Leegu. Pika kaelaga teine nägu -

Särg. Ja kõhukas kui ema põrsas. Sellest an-
nab ikka wõtta. Mina juba tühja kätega
kosja ei tule.

ära. Ootasid teid juba warem. (Istub).
Särg (istudes). Ei jõudnud - tee wõoras. Oleks praegu veel metsas olnud, kui karjapoiss appi ei oleks saanud.

Leegu. Eks ta ole - wõoras maanurk.

Särg. Esimene kord käia. Lell pidi ise kaa-
 sa tulema, aga jäi parajasti haigeks.

Leegu. Kahju! Oleks teda häämeelega näha tahtnud, nii üle hulga aja. Eks jätnud tulek paariks päewaks edasi. Wõi see tüdruk eest ära jookseb.

Särg. Mine sa tea. Lell ütles ka et mine käi ikka ära. Kes teab kui kauaks mind veel saab - saad koha oma kätte ja pere-naist majasse waja.

Leegu. See on õige küll. Siis oled õige tema õepoeg?

Särg. Miks ma's ei ole. Wõi ma muidu tulla oleks teadnud. Mäe hiljuti tulin solda-
 tist wälja - kalewised püksid veel jalas.

Leegu. Noh kui nõnda siis on ju asi ilus. Wõta siis ka pudel taskust wälja. Wõi sa tühja kättõga kosja tulid?

Särg. Kus nüüd seda. Pudel ikka kah, kuidas muidu. Kui kaubast asja saab siis wõtame ennast täis kui sitikad. (Paneb pudeli laua pääle).

Leegu. Mis tast's ..... kohe täis wõt-
 ta. Peab enne ka tipsuke ära tegema, siis on keel kergem asju seletama.

Särg. Minugi pärast. Kui klaasi oleks?

Leegu. Klaasi nüüd - klaasi saab kah! (Rüü-
 pab pudelist). Sa pime, see künnab nii kui hark adraga. Kõwa wiin - malatets, muud midagi!

Miili (tuleb söögiga).

Leegu. Aa, sääl tuleb juba sakuska. Kas Mih-
 kel külalise hobuse lahti wõtis?

Miili. Lahti? Kas külaline siis öösiks siia jääb?

Leegu. No kuhu siis? Ega ta ometi hunt ei

ole, et metsa jookseb?

Miili. Ei mina tea. Tehku lahti, kui ta tahab.
Mina ei tea sellest midagi.

Leegu. Muidugi peab ta lahti tegema. Mine
üttele talle söda. Ja siis tule ka ise
sööma. Kutsu Mihkel ka, meil on siin
tilgake napsi ja -

Miili. Küll ma ütlen, (Puhkeb nutma ja
läheb ruttu wälja).

Särg. Kas seesama oli see pruut?

Leegu. Sama jah! Tubli tüdruk.

Särg. Aga mispärasid ta siis nutab?

Leegu. Tütarlapse asi! Häämeel, mis muud.

Särg. Tüdruk näib õige kena wälja ja kaunis
pehme südamega, nagu tunda, see kõlbab
peasaegu.

Leegu. Noh kui see ei kõlba? Seda pean mina
ju paremini teadma. Kuus aastat on ta
minu juures laitmata teeninud ja wõiks
weelgi teenida, aga mis sa teed ära, kui
inimene mehele kipub!

Särg. Soo wõi kipub kohe? Noh siis on ju
wiimane aeg. Jääb siis ikka nõnda, nagu
loll ütles, et 400 rubla kaasawaraja -

Leegu. 500 ka, kui teist asja saab.

Särg. Selle peäle wõite julge olla. Kui aga
tüdruk perutama ei hakka. Mul ei ole se-
da küll weel ette tulnud.

Leegu. See jätke minu mureks. Nii kaua kui
ma weel surnud ei ole, olen ma weel pe-
remees omas majas. Kaks teed on tal wa-
lida: kas mehele, wõi majas wälja.

8. etendus.

Endised? Mihkel. Pärast Miili.
Mihkel (tullis). Tere kah - ohtust! Onu,
pane ometi lamp põlema, pudeli kael
libiseb muiðu mööda. No soowin siis ka
hääd kauba õnne. Kas ei ole liikusid
natuke wara teha?

Leegu. Sina pea oma suu. Kui sinu käest
küsitakse siis sina wasta. Sinusugused

peavad weel kanade käest kõnelemiseks
luba küsima.

Mihkel. Oho, mina ei ole enan poisike ja
nängida ma enesega ka ei lase.

Miili (tuleb lambiga ja paneb selle laua pään-
le). (Nuuksüdos). Tõinkülalisele ka natu-
ke silmawalgust.

Mihkel. Näita ka külalisele mis nägu sa
oled, muidu määrib onu talle meie wana
tädi kaela.

Leegu. Suu pea poiss. Istu Miili siia meie
juurde ja aja külalisega ka wähe juttu.
Sina woid ju magama minna, kui sul siin
meie hulgas olla ei sünni.

Mihkel. No tilgake kosja-wiina kulub ikka
ära. (Wõtab klaasi). Arge pange pahaks!
Sinu terwiseks, Miili!

Miili (purskab nutna).

Leegu. Mis sa möllad siin? Kasi nurka. (Säre-
le). Tüdrukul on wähe pehme süda. Li tee
wiga.

Mihkel (istub truubi äärde pingi pääle).

Särg. Ega sellest midagi halba ei ole kui
inimesel ikka inimese süda rinnus on.
Wõtke ka tilgake wiina, preili.

Miili (nutes). Tänan wäga.

Särg. Honda. Ja nüüd ajame ka paar sõna jut-
tu. Mina olen päris tubli poiss, kui teie
mind aga tundma saate. Kui ma kroonu-
teenistuses olin, sain ikka ülemate käest
kiita. Tulin alles wälja, näe, kalewi-
sed püksid weel alles jals.

Mihkel. Mis, teie olite krooruteenistuses?

Särg. Jah, kolm aastat ja kuus kuud. Ei
ols suurem asi see soldati elu, aga
läbi peab tegema. Muidu ei saa sinust
ka kellegi meest, kui sa soldatiks ei
ole olnud.

Mihkel. Wäga õige, aga mõnele mehele on kolm
aastat kuus kuud wähe, kuluks rohkem ära,
siis ta teaks ka et oma nina igale poole

wahele ei pista.

Särg. Sää! ei lasta sul nina wahele pista. ole õnnelik kui keegi su nina tähelegi ei pane, muidu kulub kohe lühemaks. Tunnen seda asja, alles hiljuti tulin - kalwi püksid weel praegu jalas.

Leegu (nokastanud). Mis te nüüd segate, armsad lapsed, wõtame wähe jumalaiwa ja oleme rõõmsad. Armas külaline, ärge seda poissi tähelegi pange. Tema räägib kadeduse pärast. Mind pange tähele, mis mina teile ütlen see on ka. Wõta Miili tilgake! Ara häbone ühti. Küll sa ära harjud. Tema on tubli poiss, saab lella käest kena kohakese, on laituseta kroonut teeninud ja -

Mihkel. Kalewi püksid weel alles jalas.

Leegu. Sina pea suu, ütlen ma sulle. Sina teeni kalewi püksid enne ära. Wana onu hoole all on hääl küll lulli lüüa ja rumalusi wälja haududa. Saa enne 71 aastat wanaks, siis annaksid mu kaele suud, kui ta hauast weel käte saaksid. Waat, nõnda tahan ma sinu ihu ja hinge eest hoolt kanda.

Särg. Wäga õige äiast-onu, wäga õige.

Mihkel (üles tõustes). Õige jah. Tema teab mis õige on! Niisugune hulgas, kes ei tea kust wälja on tulnud.

Särg. Mis? Mis ta ütleb?

Mihkel. Noh hulgas jah! Mis muud siis weel? Näljakoi, kas on kopikat taskus wõi ei, tuleb siia saaki saama. Munga ei ole uhkustada kui oma kalewist pükstega.

Särg. On jah, näe - sinul ei ole näe!

Mihkel. Näe, näe, jah - waat kui ma sulle teen! - Näe!

Miili (wahele astudes). Mihkel!

Leegu (porutab wastu lauda). Poiss, sina magunahk! Kas pääst segaseks oled läinud, wõi? Sina tohid minu külalisega

et ma sinu ihu ja hinge eest nii hästi
hoolt olen kandnud.

Mihkel. Jah, siruta aga hauast välja, küll ma
annan.

Leesu. Mis? Küll ma sirutan sulle kôrwa ta-
ha. Missugust jumela wallatud lori ajab.
Seda saad nüüd oma hääteo eest.

nõnda ümber käia? Wälja majast!
Mihkel. Muidugi lähen. Sinu maja ei ole
 mulle tarwisgi. Tule Miili!

Leegu. Tüdruk jääb siia.

Mihkel. Sinul ei ole selle tüdruku üle mi-
 dagi kamandada. Tule ühes Miili!

Leegu. Katsuge teie!

Mihkel. No mis siis? Et sul warandust on
 ja meil mitte, jääb ikka weel meie teha,
 kas me endid ära müüme, wõi mitte. Se-
 da ei saa meile keegi pääle sundida. Ja
 nüüd jumalaga lolli paar! Jooge ennast
 targaks kui teil kainelt aru pääs ei
 ole. (Mõlemad ära).

9. etendus.

Leegu. Särg. Pärast karjapoiss.

Leegu. Ah nõnda, nõnda käiwad -

Särg. See on tõesti imelik. Kroonuteenis-
 tuses küll sarnast lugu ette ei tule.

Leegu. Minu oma lihane õepoeg.

Särg. Seda ma arwasin, sest kui ta wôoras
 oleks olnud ei oleks tal selleks jul-
 gust olnud.

Leegu. Ei lase enam saatan kedagi lah-
 ti, kes juba kord ennast tema küunte
 wahale on annud. Waene Mihkel, see wäi-
 ke ingel on sinu kurjaks waimuks saanud!

Särg. Oleks ta siis tüdruku siia jätnud.

Nüüd on minu kosjad mokas!

Leegu (waatab wiinapudelit wastu tuld). Ärge
 weel meelt heitke. Enne kui päike uues-
 ti maailma walgustab wôiwad asjad hääks
 muuta. Mina ei woi oma õepoega nii ker-
 gesti hukka minna lasta. Istuge armas
 külaline ja ootame ära. Ehk saame weel
 kuskilt näpunäite, kuidas asja toimetata
 tuleb.

Särg (istudes). Kui ta aga tüdruku -

Leegu (oige wintis). Waadake, mina olen 71
 aastat wana.

Särg. Jah, seda ma kuulsin juba.

Leegu. 71 aastat -

Karjapoiss. Peremees, Mihkel ja Miili läksivad lakka magama ja ütlesivad, et kui peremehelneile midagi hääd ütelda on, siis neid säält leida wõib.

Leegu. Soo wõi lakka? Minu lakka? Wälja tulihoone alt niisugused patused! Armas külalaline, ma olen warsti tagasi. (Tormab wälja).

Karjapoiss. Ah, see ongi siis see poolerubalaline - küll on aga täis ennast wõtnud. Küll me sinust jagu saame, pole wiga. (Ara).

10. etndus.

Särg üksi.

Särg (üles tõustes). Porgut! Jalad on päris lodewad juba sellest winditamisest ja kas sest weel midagi wälja tuleb on teadmata.

N 4. Kuplee.

Kui weel olin noorukene,
Põlwekõrgu poisikene,
Tundsin kangesti siis mõnu
Kui meil külla tuli onu:
Pärast praad'mist ikka ma
Sain siis panni lakkuda.

Nüüd, kuş meheks olen saanud,
Saatus nõnda asja aanud,
Et ei sellest lõbust mina
Lahti saagi, nagu täna:
Tüdruk käest pand punuma,
Mõtles: laku panni sa!

Kui jäi kinni häkki õlu
Kurk lõi kuiwaks nagu kulu,
Läksin Tartu Holmi uulitsasse
wurtsu wabrikusse.
Sääl, kas wõisin arwata,
Anti p a n n i lakkuda.
(Kohalikud).

11. etendus.Särg. Leegu.

Leegu (uksepiidast kinni hoides, riided sopsed). Külaline! Armas külaline, kas siin veel olete?

Särg. Siin ikka! Terwiseks! (Joob).

Leegu. Läks natuke rohkem aega. Lakas on nad kurjad waimud, aga kätte ei saa. Lõugawad wastu. Kolm korda kukkusin redeli päält maha - õnneks sõnniku pääle, muidu oleks kaelaluu veel ära murdnud. Noh, pole wiga, küll ma nad hommiku käsile wotan.

Särg. Tule aga siia äiast-onu, wõtame üks tips.

Leegu. Ei, ei lähe enam. Nüüd sāngi, nüüd muud midagi! Homme on jälle päew. Teie heidate tahakambri minu asemele ja mina siia ette Mihkli sāngi. Homme on jälle päew, armas külaline.

Särg. Kahju, et asi täna sassi läks, mis homme päew toob, see on meil teadmata.

Leegu. Lootke aga minu pääle, armas külaline. Mina olen wana küllalt et targasti teha. Nüüd aga magama, muud midagi.

Särg. Kas ma seda kroonuteenistuses wõisin arwata, kus kõik ülemad minust lugupidasiwad, et siin külas minuga nii halvasti ümber käiakse.

Leegu. Pole wiga. Laske olla, küll mina toimetan.

Särg. Ah, siis sinna tahakambri?

Leegu. Taha jah, mina heidan siia ette.

Küll ma nad hommiku lakast maha toon.

Särg. See ei ole küll õigusepärast enam minu wääriline tüdruk, kes poisiga...

Leegu. Ah, nemad nüüd...minge aga minge. Küll mina nad homme käsile wotan.

Särg. Hääd ööd siis äiast-onu!

Leegu (teda kambri lükates ja ust järel kinni pannes). Magage aga rahulikult, küll mina toimetan. (Jääb keset tuba seisma,

änese ette). Nõnda, ja nõnda. See patu-
oinas on Miili jaoks hää küllalt, aga
Mihkli päästan ma kiusatusest. Minu õe-
poeg ja warapärija ei tohi ühe naeste-
rahwa läbi hikka minna. Hoia eemale sel-
lest mis sind õigelt teelt kõrwale weab
ja ära usu ialgi üht naesterahvast, sest
jumal ei ole ühegi looma loomist kahet-
senud, aga naesterahwa loomist küll. Kõik
kuri tuleb nendest. Kui naist ei oleks
olnud, oleksin ma praegu weel Edenis, aga
see ussisugu tegi et meid säält wälja
aeti. Kuidas see patune laul nüüd oli?

Wanapoiss on porgu nui,

Wanatüdruk taewa tui".

Ha, haha, wõi taewa tahawad ka weel saada.
(Loob enesele wastu rindu). Näe, siin on
Sionimäe ilul Porgu kesa pääl - säääl on
teie koht! Sinna pandakse teid kamitsasse,
küll siis wanakuri teiega säääl polkat
tantsib. Simsonil oleksid praegu weel
silma pääs, kui ta Delilat ligi ei oleks
lasknud. (Laulab).

Wanatüdruk käru sees

Wanapoiss on käru ees".

Teid? Teid ei lasta käru manugi. Üks ini-
mesesoo õnnetus olete teie, muud midagi.
(On söngi heitnud ja jääb norskades ma-
gama).

12. etendus.

Indised. Karjapoiss. Pärst Mihkel
ja Miili.

N 5. Melodrama ja laul.

(Algab waikne melodrama. Üks läheb lahti ja
karjapoiss taganeb lojast wededes sisse, ku-
ni lehma pää nähtawale tuleb. Wõtab siis lo-
ja lehmal sarvist ära ja sügab teda kuni ta
rahulikult, pääga ukse wahel, mäletsema jääb.
Lükkab siis akna lahti, wõtab wäljast wäike-
se kaanega korwi).

Karjapoiss. Soo - wanamehele lehm ja kosi-

x) Kui ja näitelaualt nasse on, wõib
karjapoist wainuf tehti muutuf
lehmopäa wemel wälje linea
fite mahitult, wõlli teha.

lasele erilased. Küll need talle näita-
wad, kust kodu poole tee läheb.

(Lükkab taga-kambri ukse lahti, wõtab
korwist erilase pesa ja wiskab külali-
se woodi kohta wastu seina). Kui need
ei aita, toon saunaesiselt teise pere
weel. (Puhub siis lambi laua pääl ära
ja kargab läbi akna wälja. Melodrama
muutub rahutumaks, on nagu erilaste su-
misemist kuulda. Hele kuu walgus pais-
tab aknast mäletsewa lehma pää pääle.
Taga kambri uksest on näha kuidas Sär-
g woodis wintslema hakkab).

Särg (woodist wälja karates). Ai, kurat,
kuhu porgusse ma nüüd olen sattunud?
(Wehib kättega enese ümber). Ai, ai,
jätke järrole! (Lööb taga kambri ukse
kinni ja tahab wälja põgeneda, märkab
aga kuuwalgel lehma pääd ja kargab appi
karjudes läbi akna wälja).

Karjapoiss (wäljas). Wõta kinni! Tuks,
wõta! Appi! Appi! Wargad, appi! (Järg-
neb tagaajamise lärm, mis ikka kauge-
male ja kaugemale ära kaub).

Leegu (on kisa pääle üles ärganud ja hõo-
rub silmi. Märkab lehma pääd ja jääb
üksisilmi seda wahtima ja hakkab wii-
maks pikamisi täis hirmu silmi korwale
pöörata-sängist wälja ronima). Mis see
on? Wiirastus woi? (Hoorub silmi). Ei!
Aita armuline - see on ju sarwiline
ise! Appi! Kõss, kõss - ei kardada! Mis?
Appi, appi! Mis ta minust tahab? Mis
ta minust - mis ma ometi teinud olen,
et - 71 aastat ei ole mulle seda juh-
tunud ja nüüd wanaseas olen ma weel
wäärt, et wana kuri mind kiusama tuleb.
Kas ma sellega eksisin, et wiina join?
Wõi ei ole see õige, et Mihkli ja Miili
wastu nii kare olin? Kui see nii on, siis
ei taha ma neil enam tee pääl ees seista.

Üks ainuke näpunäide, ja ma parandan ennast.

Karjapoiss (muudetud häälega). Mis näpunäidet sa veel tahad, kas ta sulle sarwega kõhtu peab tõrkama? Sina meeleletu abieluwaenlane!

Leegu. Mina - abieluwaenlane?! (Langeb põlwili ja sirutab käed lehma pää poole, laulab).

Palun armu, halastust,
 Juba näen ma põrgu ust.
 Oh, ma tunnen häbi teost,
 Kui veel pääseks kurja peost!
 Minu mõistus, meeleke
 Hirmu pärast pöörane.
 Just kui wihameeste kari
 Kowutaw on tondi wari.
 Wist ma nõnda kurjust täis,
 Et mind seob põrgu köis.
 Põlwili seepärast waagun,
 Armuandmist omal maagun.
 Jonni tahan maha jätta,
 Päälegi veel naese wõtta.
 Oleksid nüüd tuule tiiwad,
 Kes siit kolli ära wiiwad,
 Sest et olen hirmus wäsinud,
 Koguniste ära tüdind.
 Pole enam wiha sappi -
 Tulge onde appi, appi!

(Laulu lõpul käib üks plütsa plaks ja lehma pää kaob läwelt. Sel silmapilgul astuvad Mihkel ja Miili käsikäes tuppa, nende järel karjapoiss).

Mihkel. Noh, onu, nüüd sa tead, mis sul teha on?

Leegu (tõuseb hirmuhigist nõretades üles).

Teie pärast ei teeks ma seda mitte, aga et ma näpunäite olen saanud, siis on see minu püha kohus ja ma ei taha enam ialgi abielu waenlane olla.

Mihkel. Hurra Miili! (Langewad üksteise

Särg (pistab päa aknast sisse ja näeb Mihk-
lit Miiliga teine teise kaenlas). Soovin
õnne! Kas kurjadwainud juba ära on läi-
nud?

Karjap. Kas te jälle siin olete? Katsuge, et
minema saate.

Leegu. Wait, poiss! Tulge aga sisse, armas kü-
lalane. Siin ei olnud ühtegi kurja waid
hää wain, kes mulle nägünäite tõi, mida ma
71 aastad juba oodanud olin.

Särg (läbi akna sisse ronides). Ma tulin ai-
nult oma hobuse järele. Siia poolde põr-
gusse ma enam oma jalga ei tõsta. Kõik mu
ihu on põrgu walu ja mähkusid täis ja
oma kallid kalewipüksid ajasin ka weel
aia otsas lõhki.

Mihkel. Linge aga kroonuteenistusesse taga-
si, küll sääl uued antakse.

Leegu. Kõik on õpetuseks, lapsed, muud midagi.

kaela).
Karjapoiss (Mihklit tagast tõmmates). Minu
 wiis rubla.

Mihkel. Kannata, kuriwaim, küll sa saad. Ole
 wait!

koik N 6. Lõpulaul.

Leegu. Inimene opib seni
 Kui ta elab ilma pääl.
 Mis ta jõuab ära teeni
 Selle eest tal makstaks sääl.

Mihkel. Onnelik, kes oma palga
 Aga warem kätte saab,
 Kes ei loodust maha salga
 Seda elu rõõmustab.

Leegu. Eks ma olnud puru-rumal,
 Liiga kange minu pää:
 Oigel ajal tegi humal
 Ta weel pehmeks - oli hää!

Miili. Pole wiga, armas onu,
 Küll nüüd kõik weel paraneb,
 Meie õnnest tunne mõnu -
 Kindlast see sul rõõmu teeb.

Leegu. Wõta näpust, tahan esi
 Armu õnne maitseda,
 Päälegi weel mudilasi
 Põlwede pääl kiiguta.

Mihkel. Toho hullu, kaasawara
 On siis mokas, Miilike!
 Kui ta tüki tõest teeb ära,
 Siis me waesed oleme.

Karjapoiss. Ärge kartke, antke kätte
 Enne wana wiiene,
 Küll tal pääst a'an selle mõtte,
 Kui mul aga maksate.

Lõpp.

